

Přílohy

1. Zákony vína úlitby/Gevurot ha-Šem

Narazil jsem na několik lidí, kteří překračují hranici vymezenou učenci. Nestačí jim, že porušují zákaz, který ze slov učenců vyplývá, tito lidé situaci ještě zhoršují. Nedodržují slova Tóry, která zakazuje mít jakýkoliv prospěch z jejich obyčejného vína. To nás přivádí k podstatě problému. Oni jej ale ještě zhoršují, když toto víno užívají k velebení Hospodina¹ a havdaly. Hřeší dokonce i tím, že tímto vínem plní čtyři pesachové poháry!

Nakonec na ně však dolehne, že v provazech šalby vezou nepravost, že v postračcích vezou povoz hříchu,² když svůj prohřešek znásobují a přísazují si k těžkému hříchu porušení zákazu konzumace vína úlitby hřích další. Vždyť plnění micvy³ provádějí skrze hřích! To není velebení, ale opovržení!

O těchto lidech je řečeno (Izajáš 65,3): „*Je to lid, jenž neustále do očí mě dráždí...*“ Toto nařízení leží před Hospodinem a oni Jej dráždí přímo před Jeho tváří. Jakoby si přisvojili královnu, kterou je Tóra, přímo v paláci krále, totiž Hospodina zástupců, čímž by byl Hospodin zneuctěn.

Třetí z hříchů navíc odhaluje lež. Tito lidé totiž pozvedají čtyři pesachové poháry naplněné nevhodným vínem. Podstatou zákazu vína úlitby, který porušují, přeci je, že Izrael byl oddělen od ostatních národů, jak říkají v kapitole traktátu *Šabat* (12b): „vydali nařízení o jejich oleji kvůli jejich vínu a o jejich vínu kvůli jejich dcerám...“. Zdůvodněním tohoto zákazu je, že Izrael je oddělen od národů. Zde leží samotný počátek odlišné úrovně Izraele, skrze kterou jsou židé odděleni a odloučeni od ostatních národů, takže nejsou jako ostatní národy země. Podstatné je, že Hospodin vykoupil Izrael z Egypta, jak je psáno „Vezmu si vás za lid a budu vám Bohem“.⁴ Kdo používá víno ostatních národů pro čtyři pesachové poháry, stírá rozdíl, kterým je Izrael od národů oddělen. Čtyři poháry totiž svědčí o onom rozdělení, o tom, že si Svatý, budiž veleben, vzal Izrael za svůj vyvolený lid. Čtyři poháry odpovídají čtyřem výrazům pro záchranu, jak je

¹ Na kiduš.

² Parafraze Iz 5,18: „Běda tě, kdo v provazech šalby vlečou nepravost, jako by v postračcích táhli povoz hříchu.“

³ Micvou je zde míněno pronášení kiduše, provádění havdaly a pití čtyř pohárů vína během svátku Pesach.

⁴ Ex 6,7: „Vezmu si vás za lid a budu vám Bohem. Poznáte, že já jsem Hospodin, váš Bůh, který vás vyvede z egyptské roboty.“

psáno: „Vezmu si vás za lid...“.⁵ Z tohoto důvodu jsem řekl, že třetí hřích odhaluje lež a ukázal jsem ti tyto tři hříchy spojené v jeden.

Povaha těchto lidí je svádí ke dvěma věcem. První je, že podle nich bylo toto nařízení ustanoveno kvůli svatbám. V dnešní době však podle nich toto nařízení již postrádá smysl, protože národy se nemísí. I kdyby však národy odděleny nebyly, není prý potřeba jej zdůrazňovat, protože my už přece vlastní ženy máme! Tohle jsou slova hlupáků a není potřeba na ně jakkoli odpovídat. Vždyť přeci má-li minjan nějaký problém, je potřeba jiný minjan, který bude co do moudrosti větší, aby o tom prvním rozhodl. A co víc, toto nařízení přece také patří mezi osmnáct záležitostí!⁶ A dokonce, i kdyby přišel sám prorok Eliáš, aby jednu z těchto osmnácti věcí zrušil, nesmíme jej polechnout, jak je řečeno na pravém místě (*Avoda Zara* 35a). Proto se ve svém mínění pletou. Pokud byl v čase, kdy bylo ono nařízení ustanoveno, pro jeho ustanovení důvod, trvá tento důvod stále. Proč by tedy nemělo docházet ke sňatku? Je možné, že chce vzít čísi dceru a kvůli svatbě opustit veškeré zvyklosti, přičemž tento svazek vznikl jen kvůli vínu, které sblížuje a podněcuje náklonnost. Co neřekli o nařízení o jejich vínu je to, že jej vynesli kvůli obavě, že kdo jej bude pít, bude sveden a opustí komunitu, což je tak palčivé, že se o tom radši nezmínili. Radši se v souvislosti s vínem zmínili o svatbách a ustanovili zákaz pít jejich víno kvůli smíšeným sňatkům. Pokud patříš k těm, kteří říkají, že toto nařízení může a nemusí být v platnosti, věz, že tento hřích zpochybňuje samotný základ odlišné úrovně Izraele. Již jsme řekli, že tento základ spočívá v tom, že Izrael byl oddělen od národů, pročez izraelský lid náleží Svatému, budiž veleben. Je tedy nutné, aby byl tento rozdíl zachován bez jakékoli možnosti opětovného spojení. Bude-li existovat možnost opětovného spojení, nebude oddělení nikdy úplné. Víno však sblížuje a skrze manželství spojuje dva cizí prvky láskou, čímž je odlišnost naprosto setřena. I kdyby nedošlo ke sňatku, stále by nebyla zajištěna úplná oddělenost. Odděleností totiž můžeme nazvat jen to, co je bez jakékoli možnosti opětovného splnutí. Jinak to není žádná oddělenost. Je to narušení vyšší úrovně, na které se Izrael nachází, protože je nezbytně nutné, aby byl izraelský národ zcela oddělen. Naprostá oddělenost je nutná proto, aby neexistovala vůbec žádná možnost opětovného spojení s národy. Dokud taková možnost existuje, i kdyby nebyla naplněna, úplná oddělenost nebude nikdy existovat. I když je možnost spojení velmi vzdálená, její pouhá existence narušuje naprosté oddělení. Už neříkej, že tento

⁵ Ex 6,6-7: „Proto řekni Izraelcům: Já jsem Hospodin. Vyvedu vás z egyptské roboty, vysvobodím vás z vašeho otroctví a vykoupím vás vztaženou paží a velkými soudy.

7 Vezmu si vás za lid a budu vám Bohem. Poznáte, že já jsem Hospodin, váš Bůh, který vás vyvede z egyptské roboty.“

⁶ Šabat 1:4. Mezi osmnáct zapovězených věcí gemara vypočítává chléb, víno, olej a dcery nežidů.

hřích existuje jen v oblasti doměnek. Naopak, vůbec tomu tak není! Tento hřích je narušením oddělenosti Izraele. Izrael musí být oddělen tak, že není možno obnovit jeho spojení s národy. Teprve tehdy se nachází na úrovni a stupni, který mu náleží.

Když byl Izrael ještě ve své vlastní zemi, dříve než byl zničen Chrám, bylo spojení Izraele s národy přerušeno a oddělenost trvala. Když byl později Izrael ze své země vyhnán a přišel doprostřed národů, ctil tento rozdíl a připojil se k trošce těch, kteří pronikli mezi národy již dříve. Tak se stalo, že Izrael byl rozptýlen mezi národy. „*Daniel si předsevzal, že se neposkvrní [...] vínem, které pil král při svých hodech...*“.⁷ Zde leží počátek tohoto nařízení, jak je vysvětleno na patřičném místě, totiž že oddělenost začala existovat, když byl Izrael oddělen od národů. Není pochyb o tom, že zákaz jejich vína je právě tím velkým rozdílem. Daniel nechtěl spolu s nežidovským vínem pít i dotyk nežida a napomáhat tak spojení. V každém případě v Danielových dobách ještě neexistovalo žádné podrobení národům a rozptýlení galutu. Avšak v dobách zničení druhého Chrámu, když žili učenci domu Šamajova a domu Hilelova, byl již Izrael rozptýlen do všech koutů světa. A tak učenci posbírali veškerou sílu a vydali nařízení o zákazu jejich vína platné pro celý izraelský lid. Posílili jím oddělenost izraelského národa, která tkví v jeho jedinečné úrovni. Ta jedná je zárukou toho, že nedojde k opětovnému sloučení. Tóra o tom rovněž svědčí, když říká: „*Nesmíte pít víno nebo opojný nápoj [...] musíte rozlišovat [...] a učit...*“.⁸

Tímto veršem Tóra zakazuje opilci, aby vyučoval. Je totiž nutné, aby byl vyučující schopen ve svém učení odlišit jednu věc od druhé. Víno ovšem stírá rozdíl mezi vším. Pokud bude Izrael pít víno spolu s nežidy, bude setřena odlišnost, která je pro Izrael potřebná. Proto zakázali jejich víno. Tento zákaz je svědectvím o existenci oddělenosti Izraele a zároveň pojistkou, aby tato oddělenost nebyla narušena.

Tyto záležitosti jsou naprosto zřejmé. Dodržování onoho nařízení zachovává oddělenost Izraele od národů a udržuje Izrael v jeho jedinečném postavení. Otázka této rozdílnosti prochází celou Tórou, která přece říká: nebudeš následovat zvyklostí nežidů a budeš činit rozdíl, neboť mezi Izraelem a národy není rovnosti!

I kdyby okolnosti nesvedly Izrael a nežidy dohromady, tak pokud existuje možnost byť i vzdáleného sloučení, je rozdíl mezi nimi smazán. Rozdíl totiž nemůže existovat, když je zde

⁷ Dan 1,8: „Ale Daniel si předsevzal, že se neposkvrní královskými lahůdkami a vínem, které pil král při svých hodech. Požádal velitele dvořanů, aby se nemusel poskvrňovat.“

⁸ Lv 10,9-11: “Ty ani tvoji synové s tebou nesmíte pít víno nebo opojný nápoj, když budete vcházet do stanu setkávání, abyste nezemřeli. To je provždy platné nařízení pro všechna vaše pokolení. Musíte rozlišovat svaté od nesvatého a nečisté od čistého a učit Izraelec všem nařízením, která vám Hospodin uložil skrze Mojžíše.”

možnost sloučení. Tak to totiž stojí v kapitole *Kama* traktátu *Šabat*: „Vydali nařízení o jejich chlebu a jejich oleji kvůli jejich vínu a o jejich vínu kvůli jejich dcerám.“⁹ Hle, jedno nařízení následuje druhé. Nařídili o chlebu a oleji kvůli jejich vínu a o jejich vínu kvůli jejich dcerám. Vskutku, když bude Izrael pít víno spolu s nežidy, naruší rozdíl, který jej odlišuje od národů, což je začátkem splnutí. Spojení s jejich dcerami je pak dovršením tohoto splnutí. Nemáme o tom více než toto jedno nařízení. Vždyť skrze jejich víno dochází k setření rozdílu, který je nutný k tomu, aby Izrael zůstal odlišen od národů.

Nyní, když jsi pochopil a uznal, jak přesně víno stírá odlišnost mezi Izraelem a národy, pomysli na další věc. Pokud jsou národy rovny Izraeli, měli by spolu sdílet něco zřejmého, z čeho bude tato rovnost patrná. Je zjevné, že všichni lidé mají hlavu, ruce a nohy. Orgány a šlachy, maso a tvář, jeden je jako druhý, není mezi nimi rozdíl. Co se však lidského nitra týče, tady panuje mezi Izraelem a národy rozdíl. Vždyť i sami učenci národů uznávají, že národy jsou roztříštěné a že štěstí každého z nich závisí jen na něm samém, což vyplývá z jejich slov. My však tuto rozdílnost nepřisuzujeme štěstí ani pohybům nebeských těles, ale říkáme, že každý národ má svého jedinečného ochránce, jak je vzpomenuo v Tóře: „*ochránce Peršanů a ochránce Řeků...*“.¹⁰

Věz, že národy věří v moc jedinečnosti, zatímco Izrael spoléhá na moc svatou, totiž na Hospodina, budiž veleben, který Izrael odlišil od národů a vzal si jej pro sebe. Není pochyb o tom, že národům náleží vnitřní mohutnost, díky níž jsou připraveny přilnout ke svému ochránci. Stejná mohutnost náleží také Izraeli, který je připraven přilnout k Němu, budiž veleben. A proto i když jsou si všichni lidé podobni svým zevnějškem, liší se vnitřní mohutností. Také kvůli ní je nezbytné, aby byli Izraelité odděleni, neboť se liší vnitřně, svou skrytou vnitřní úrovní. Mezi pijáky vína ale nenajdeš žádného, který by si uvědomoval, že jeho skrytá vnitřní úroveň je právě jako víno. Víno totiž pramení zevnitř hroznu, z jeho skrytosti, a proto se také výraz víno (*jajin*) v gematrii rovná sedmdesáti, stejně jako výraz tajemství (*sod*). Je tomu tak proto, že sama nejskrytější podstata hroznu je tajemstvím, které je v hroznu ukryto. Není to náhoda, jak dokazuje kapitola *Dinej menonot* (*Sanhedrin* 38a): „Řekl: Numerická hodnota slova víno je sedmdesát a numerická hodnota slova tajemství je rovněž sedmdesát. Když vstoupí víno, vyjde tajemství.“ Toto nejsou plané řeči, skutečně je tomu tak. Víno se v gematrii rovná tajemství, protože je skryté uvnitř hroznu a teprve z této skrytosti vychází ven. Takže když vejde víno, je

⁹ *Šabat* 12b.

¹⁰ Dan 10,20: „Řekl: „Víš, proč jsem k tobě přišel? Nyní se opět vrátím, abych bojoval s ochráncem Peršanů. Odcházím, a hle, přichází ochránce Řeků.“

odhaleno tajemství. Víno má totiž nad tajemstvím vládu a moc. Je proto nutné, aby byl Izrael oddělen od národů právě tímto vínem, které se v gematrii rovná tajemství, stejně jako se od nich Izrael liší svou jedinečnou vnitřní mohutností. Právě protože se Izrael od národů odlišuje svou jedinečnou vnitřní mohutností, je nutné, aby byl odlišen také tím, co se svou úrovní rovná této vnitřní síle. Rovná se jí víno, jehož numerická hodnota je sedmdesát. Tak bude zajištěno, že nedojde k narušení jedinečné a odlišné úrovně Izraele.

Vysvětlil jsem ti, že tyto záležitosti se mají jinak, než o nich lidé běžně míní. Lidé si většinou myslí, že tento zákaz platí kvůli smíšeným manželstvím. Zákaz neplatí ale jen kvůli nim, ale především kvůli tomu, aby nebyl setřen jedinečný rozdíl mezi Izraelem a národy. Je nezbytné, aby byl Izrael naprosto odloučen bez jakékoli možnosti opětovného spojení. Jedině v tomto případě můžeme mluvit o opravdové oddělenosti.

Je nezbytné porozumět i dalším záležitostem moudrosti z toho, co jsem zmínil výše. Totiž že Izrael a národy, ačkoli jsou si blízké, co se vnější podoby týče, liší se vnitřní silou. Tato vnitřní síla je spjata se zdrojem každého národa. Izrael vznikl díky síle svaté, zatímco národy vznikly silou vlastní. A tak je Izrael od národů oddělen hned svým zrodem. Pro každý národ je jeho počátek významnou událostí. Národy jsou navzájem odděleny a nemají nic společného, protože jejich počátky jsou různé. Na počátku stálo sedmdesát národů a každý z nich se zrodil sám ze sebe. Bylo totiž sedmdesát stavitelů věže, kvůli kterým byla rozdělena země. Izrael vznikl po svém, jak je psáno: „Tvoji otcové sestoupili do Egypta v počtu sedmdesáti duší..."¹¹ u zrodu Izraele stál tedy také počet sedmdesáti. Nicméně když sestoupili do Egypta, nebylo jich sedmdesát, protože Jochebed se narodila až mezi zdmi, jak říkají naši učenci, jejich památka budiž velebena (Sota 12a).¹² Na Izrael proto bylo uvaleno, že budou v Egyptě cizinci. Kdyby jich bylo sedmdesát ještě před tím, než sešli do Egypta, nebyli by označeni za cizince. Kdyby jich bylo sedmdesát nějaký čas potom, co přišli do Egypta, bylo by to stejné, byli by cizinci. Avšak jakmile jich do Egypta vešlo sedmdesát, nebyli by označeni za cizince, ale za Izrael v Egyptě. Byl by to vznik izraelského národa. Proto se Jochebed narodila mezi zdmi. Aby se vně Egypta nenacházelo sedmdesát duší a aby jich do Egypta mohlo sejít sedmdesát, tedy již existující

¹¹ Dt 10,22: „Tvoji otcové sestoupili do Egypta v počtu sedmdesáti duší, ale nyní tě Hospodin, tvůj Bůh, učinil tak početným jako nebeské hvězdy.“

¹² Podle traktátu Sota 12a byla Jochebed, dcera Leviho, počata na cestě do Egypta a narodila se až „mezi zdmi“, to podle Maharala znamená ve chvíli sestoupení do Egypta. Maharal zde pracuje s myšlenkou, že Izraelský národ vznikl ze sedmdesáti lidí. Před tím, než lid vešel do Egypta, však ještě žádným národem nebyl, neboť jeho členů nebylo sedmdesát. Teprve po narození Jochebed dosáhl národ počtu sedmdesáti členů a byl připraven stát se vyvoleným lidem.

Izraelský národ. Vznik Izraele se liší od vzniku národů, protože vzniklo sedmdesát samostatných národů a vzniklo sedmdesát samostatných izraelských duší a jejich počátky jsou od sebe odděleny. Počet sedmdesáti je nezbytný pro vznik, jehož číslem je sedmdesát. Číslo sedmdesát je totiž číslem tajemství, což poukazuje na skrytý význam tohoto čísla, které je svým významem nejvyšší a skryté. Proto v Tóře nenalezneš počet vyšší než sedmdesát. V Tóře naleznáš, že počet deseti odpovídá desátku. Počet dvaceti odpovídá minálnímu věku pro rentu z vojny. Počet třiceti odpovídá věku levitů, kteří přicházejí sloužit do stanu setkávání. Čtyřicet je ran bičem. V padesáti letech se levita vrátí ze služby a bude zproštěn práce. Číslo šedesát – do šedesáti let se výměr vypočítává podle věku.¹³ Sedmdesát odpovídá sedmdesáti starším. Od sedmdesáti výše není počet stanoven. Přesný počet odpovídá přesně vyčteným věcem. Od čísla sedmdesát výše však již věci nejsou zjevné ani vymezené, protože slovo tajemství se v gematrii rovná sedmdesátce, což poukazuje na skrytou úroveň tohoto čísla. Po něm již není nic. Proto stojí číslo sedmdesát u zrodu národů a také u zrodu Izraele. Ve svých počátcích jsou totiž odděleni, jsou odděleni jeden od druhého. S vínem se to má stejně – má tajný počátek, pochází z tajné skrytosti vnitřku hroznu, které v gematrii odpovídá číslo sedmdesát. Již jsme řekli, že úroveň tohoto čísla je nejskrytější, a právě proto přichází tajemství pod číslem sedmdesát. A protože je Izrael oddělen od ostatních národů na úrovni, která odpovídá sedmdesátce, nesmí pít víno, které by bylo na úrovni sedmdesáti národů. Právě v této sféře jsou od sebe odděleny. Pokud by ji spolu sdíleli, slučují vznik Izraele a národů v jeden, ačkoli jsou odděleni. Protože mezi jejich počátky panuje rozdíl, učinili mezi nimi učenci rozdíl, a to všechno jen kvůli tomu, aby byla zachována oddělenost Izraele od národů. Toto jsou slova nejvyšší moudrosti. Je to pouhá kapička v moři a toto místo není určeno k objasnění problému v jeho celistvosti. Objasňují pouze trest, který bude náležet těm, co celou situaci zjednodušují, protože tento hřích je v jejich očích malý, spočívá ve smíšeném manželství, což je jen doměnka.

Objasnil jsem ti, že tento hřích zasahuje přímo do podstaty Izraele a kdo jej popírá, propojuje podstatu Izraele s národy, takže Izrael ztrácí svůj vlastní a jedinečný počátek. Bože chraň! Zde již není místo na to, abychom o tom obšírně pojednávali, naleznáš to na jiném významném místě, kde se dozvíš o hříchu a trestu dostatečně podrobně.

Jednají, jako by pocházeli z pokolení Jorobeáмова. Hřeší zas a znovu a ve jménu přátelství přivádějí k hříchu také ostatní, když spolu s většinou porušují tento zákaz. Jsou totiž i tací, kteří

¹³ Lv 27,3: „Tvůj odhadní obnos u muže od dvaceti do šedesáti let bude činit padesát šekelů stříbra podle váhy určené svatyní.“

se opanují. Když ale vidí ostatní, kteří pijí z podezřelého, o kterém tuší, že není košer a když se k tomu přidá ještě jejich vlastní chuť na víno, zajde to tak daleko, že porušují nařízení přímo na veřejnosti přede všemi. Tak znesvěcují Nebeské Jméno. Činí naprostý opak toho, co jest řečeno v kapitole (*Avoda Zara* 31b): „Rav Šmuel bar Bisna náhodnou přibyl do Marguanu. Přinesli mu víno, ale on ho nevypil. Přinesli mu pivo, ale ani to nevypil. Jistě víno nevypil proto, že nebylo jasné, jestli v něm nejsou stopy víny úlitby. Proč ale nevypil pivo? Kvůli obavě ze stopy této stopy.“ Vyplývá z toho, že kvůli vínu nepil vůbec žádný jejich nápoj. Rozhodl se rozšířit nařízení i na ostatní nápoje, aby jej nesváděla chuť potěšit se jejich vínem. Proto je potřeba nařízení zpřísnovat. Jedině tak budou schopni odolat těm, co se zvou jejich přáteli a nutí je porušovat tento zákaz. Je zakázáno zvat je přáteli i bezbožníky, jak potvrzuje kapitola *Kejcad* traktátu *Jevamot* (20a): „Ten kdo, nenaplnuje slova učenců, není zván svatým, nenazývá se však ani bezbožným...“.

Objasnění tohoto divu, že takové lidi nezveme bezbožnými, přestože překračují slova učenců, ale vyvrženci. Sami sebe totiž zvou učenci, ačkoli jsou bezbožní a úmyslně páchají hříchy a každý člověk je tak musí zavrhnout. A On, Požehnaný ve svém milosrdenství nás navrátí ke své Tóře, abychom ji střežili a dodržovali a zachovali záři našich očí ve světle Jeho Tóry ku spáse. Amen, nechť se Jeho vůle naplní.

2. Zákaz vína úlitby a nezbytné pokárání/Ner micva

Učenci vydali nařízení týkající se vína ostatních národů a zakázali jeho pití (*Avoda Zara* 35). Celému Izraeli totiž náleží podíl na světě budoucím, který je uchovaným vínem. Nemysli si, že je to opravdové víno. Je to skrytá existence, která není zjevná žádnému stvoření, jen Hospodinu, budiž veleben. Je zvána vínem, protože víno je nachystané uvnitř hroznu, ve kterém je ukryto. Je proto nezbytné, aby bylo i sebemenší množství vína náležející Izraeli v tomto světě střeženo před nežidy, dokud si Izrael nevyslouží víno dokonale střežené. Ne nadarmo zmiňují učenci, jejich památka budiž velebena slova (*Berachot* 34b) „víno uchované“. Neříkají „víno skryté“, pouze ohlašují, že víno má být střeženo před národy.

Jsou mezi námi však lidé, kteří toto nedodržují. Nevěnují pozornost slovům moudrosti, která rabíni přísně nařídili, jak je známo [studentu knihy *Zohar*] (*Parašat Šemini* III,40a). Jednou se ukáže, že nad těmi, kteří nevěnují pozornost slovům moudrosti, visí soud a rozsudek. Jsou zváni nevěřícími a jejich trest nelze vylíčit. Tito lidé jednají jako by Izrael, chraň Bůh, který je jedním národem, byl rozdělen ve víře a učení! Avšak my přece vychvalujeme a považujeme za nádherné to, že Izrael je lid ve svém učení jednotný! Jak je psáno „*Kdo je jako tvůj izraelský lid, jediný pronárod na zemi*“.¹⁴ Kvůli těmto lidem, neposlušným, přestupujícím zákon a hřešícím, Bože chraň, mezi námi nespočívá ona jednota, kterou vychvalujeme a považujeme za tak nádhernou! Proto, synové Izraelští, otočte se rázně od těchto lidí a vzdalte se od jejich zlých způsobů!

Existují totiž dva druhy lidí, kterým vládne pokušení následovat *jecer ha-ra*. První se navrátí z cesty, po které až doposud kráčeli a upevní se v následování způsobů svých otců. Tím způsobí, že se i ostatní lidé utvrdí v následování cesty praotců. Jim všem bude náležet odměna mnohých, neboť si odměnu mnohých vysloužili (*Avot* 5,18). Budou jako všichni spravedliví světa, kteří nasadili svou duši v prospěch většiny, aby tak mohli kráčet po cestě dobra.

Druzí se nenavrtají a budou pokračovat ve své špatné cestě. Ti způsobí, že i mnozí další se touto špatnou cestou vydají. Uvidí před sebou totiž jiné, kteří sešli z dobré cesty. Tito lidé jsou lehčí ve své víře, jak dosvědčuje výraz *nesech*, který považují za bezvýznamný. Lehce se totiž poddávají porušení tohoto zákazu. Zlehčují tak celé pokolení a také všechna pokolení budoucí, až jednou přijde Mesiáš, náš spravedlivý, a odvrátí se od nás s kamenným srdcem. Tito lidé pocházejí z pokolení Jorobeáмова, protože hřeší a svádí ke hříchu mnohé další! Na jejich

¹⁴ 1 Par 17,21: „Kdo je jako tvůj izraelský lid, jediný pronárod na zemi, jež si Bůh přišel vykoupit za lid; učinil sis jméno velikými a hroznými činy, když jsi vypudil pronárody před svým lidem, který sis vykoupil z Egypta.“

svědomí jistě padají i mnohé další hříchy. Máme tedy dva druhy lidí. Zvolte si kráčet po cestě života pro dobro své i svého potomstva až navěky!

Neboť se blíží konec naší promluvy, nechává se slyšet také bázeň před Hospodinem, který vydal nařízení o zákazu konzumace vína úlitby. Je nutné o tomto všem informovat všechny v našem pokolení. Ode dne, kdy Izrael odešel ze své země, se mu nikdy nepříhoda taková věc, jako je tato. Izrael je jedním lidem a jedním národem, avšak nacházejí se v něm tací, kteří se od této jednoty odklánějí nedodržováním jedné micvy, která je v Izraeli hluboce zakořeněna. Je to micva velice, převelice milá a tou je zdrženlivost od ostatních národů. Naplnit ji lze dodržováním zákazu konzumace vína úlitby, jak je psáno: (Daniel 1,8): „*Ale Daniel si předsevzal, že se neposkvrní královskými lahůdkami a vínem, které pil král při svých hodech.*“¹⁵ Toto předsevzetí si vzal k srdci. Když Daniel spatřil, že přišel do paláce, přilnul ke králi. Proto si vzal na srdce, že bude činit rozdíl a že neposkvrní své rty lahůdkami a vínem královské hostiny. Výraz „*neposkvrní*“ znamená, že se neznečistí odpornou věcí. Protože všechny stoly byly plné zvratků, samý výkal,¹⁶ poskvrnil by se požíváním jejich pokrmů a pitím jejich nápojů.

¹⁵ Dan 1,8: „Ale Daniel si předsevzal, že se neposkvrní královskými lahůdkami a vínem, které pil král při svých hodech. Požádal velitele dvořanů, aby se nemusel poskvrňovat.“

¹⁶ Iz 28,8: „Všechny stoly jsou plné zvratků, samý výkal, místa není.“